

Labod izhaja tritedensko
v nakladi 2650 izvodov
Odgovorna urednica:
Lidija Jež
Lektoriranje:
Tone Jakše
Grafična priprava:
DIC tozd Grafika
Tisk:
Tiskarna »Novo mesto«

labod

glasilo delovne organizacije labod tovarne oblačil novo mesto

leto XIV.

novο mesto, oktobra 1988

številka 13

Delo je končano — posnetek pa je le še spomin na sanacijo streh v Temenici.

v današnji številki

— Predstavljamo novosti, ki jih je firma Pfaff pripravila za izdelavo srajc (prispevek M. Tušek iz razvojne službe)

— Še eno razmišljanje strokovnjaka o tem, ali je delo ob ekranu škodljivo

— Kaj menimo o povečani participaciji v zdravstvu

— O odkupu pokojninske dobe iz naslova kmetijske dejavnosti

— Za marsikoga naj bi bila raziskava o obveščanju v ZD, ki jo povzemamo v današnji številki, obvezno čtivo!

— Vprašanje — odgovor o soudeležbi pri vselitvi v družbeno stanovanje

— Pa še kaj...

podpora razumnosti

Zaostrene razmere so v Jugoslaviji dobile v zadnjem času prav neverjetne razsežnosti in še bolj neverjeten je način reševanja, ki se vse bolj množično naslanja na zakon ceste. Vse to nikogar med nami ne pušča ravnodušnega. Sprašujemo se, kam vse to vodi, kje bomo pristali. Nedvomno gre za usoden čas pri odločitvi, kako in kam naprej. Zato je prav, da tudi iz naših okolij damo glasno podporo stališčem slovenske vlade, ki želi ohraniti Jugoslavijo na avnojskih temeljih, ki želi razvijati sodobno družbo na temeljih demokratičnosti in spoštovanja.

Nedavno sem slišala razmišljanje starejšega Primorca, češ, primorski narod se je boril za slovenski jezik in za lepšo prihodnost. Na enkrat te prihodnosti ni več med nami. Bati se moramo za avtonomnost, boriti se moramo za preživetje. Razumljivi so klici k spoštovanju in vrednotenju dela, saj

je nesprejemljivo, da toliko ljudi živi na socialnem robu. Pisatelj se je simbolično izrazil, da »jemo sanje in sanjamo o kruhu«.

Marsikaj bo treba spremeniti, da bodo ljudje ponovno dobili zaupanje v to našo skupnost, da se ne bodo bali, da se bodo počutili varni, da bodo ponovno delali in za svoj trud dobili primerne plačilo. Pot do urejanja teh vprašanj pa ne pelje skozi hujskaške akcije, skozi zborovanja, skozi nesprejemljive parole, niti ne skozi oživljanje zgodovine. Naprej mora biti uprt naš pogled, kjer bomo v različnosti Jugoslavije našli bogastvo in v priznavanju tega sožitje. Kjer bo vladala demokracija in enakopravnost. Socializem po meri človeka v moderni družbi.

Lj

POPRAVEK

Pri postavljanju prejšnjega Laboda je prišlo do napake v zaporedni številki. Bila je namreč 12. in ne 14. Za napako se opravičujemo!

Grafika Dica

bomo izvažali znanje?

SSSR je ponudila več projektov za rekonstrukcijo obstoječih tovarn konfekcije. Predviden je skupen nastop proizvajalca opreme, izvoznega posrednika in pa proizvajalca konfekcije. Teking invest iz Beograda nam je ponudil sodelovanje v tem poslu. Naše sodelovanje naj bi teklo skupaj s firmo Pfaff, kot dobaviteljem opreme. Naša naloga pa bi bila organizacija, priučevanje in usposabljanje delavcev. Torej gre za ponudbo prodaje znanja, ki je v mednarodnem sodelovanju imenovano know-how projekt.

Po prvih pogovorih je Labod pristal na sodelovanje. Podali smo naš pogled na to sodelovanje. Od tu naprej pa bodo stekli konkretniji pogovori, o katerih bomo sproti poročali. Dodajmo še, da gre za sodelovanje z dvema konfekcijskima tovarnoma v evropskem delu Sovjetske zveze, za tovarno Dnepropetrovski v Dnepru in tovarno Poltava v Vorskli.

novosti v tehnologiji izdelave moških srajc in ženskih bluz pri firmi pfaff

8. septembra je firma Pfaff v naši DO organizirala predavanje o najnovejših dosežkih strojev Pfaff, ki jih nudijo za proizvodnjo srajc in bluz.

V uvodnem delu nas je g. Brenner seznanil z gospodarskimi razmerami konfeksionarjev v Evropi. Med drugim je poudaril, da je postal Hongkong predrag. Pričakovati je, da bodo nastopili še večji problemi dežel v razvoju po letu 1992, ko se bo zahodna Evropa med seboj še bolj povezala.

Naslednja tabela prikazuje stroške (minute pri lohn poslih v letu 1985):

država	cena v DM	kvaliteta
Bolgarija	0,17—0,20	slaba
Českoslovaška	0,22	srednja
Madžarska	0,20—0,25	srednja
Poljska	0,18—0,22	visoka
Romunija	0,17—0,20	srednja
Jugoslavija	0,22—0,28	visoka

Od vseh zgoraj navedenih podatkov ima Jugoslavija še to prednost, da ima fleksibilno tehnologijo.

V Delti, našem največjem tozdu.

Novosti firme Pfaff na sejmu IMB Köln 1988:

1. Zaradi zmanjšanja pomožnih časov je firma Pfaff izdelala zajemalca z daljšim navitkom (špulco), ki vsebuje več sukanca; npr. lovilca z dvojno dolžino navitka ima 60 do 80%, kar pomeni manjši izgubljeni čas zaradi menjave. Vse stroje vrste Pfaff 480 je možno pregraditi na novi, poglobljeni zajemalca z daljšim navitkom.

2. Kontrola spodnjega sukanca (oznaka 926/01): na navitku so temna polja, ki jih pri pretrgu sukanca zaznava poseben elektronski sistem, ki poda delavki signal, da zamenja navitek. Ko je navitek menjan, naredi stroj en šiv nazaj, zato na vidni (pravi) strani šiva ni viden spoj sukanca. Ta sistem se ne da pregraditi na stare stroje.

3. Izraba delovnega časa v 480 min. je takale:

- brzošivalni stroj dela efektivno le 15% delovnega (strojnega) časa,
- 15% časa odpade na pavzo in menjavo spodnjega sukanca,
- 70% časa odpade na manipuliranje z materialom,
- pri integriranem delovnem mestu dela stroj v 480 min 21,7%, pri avtomatu se doseže največji efekt izrabe stroja 41,5%.

Da bi dosegli večjo izkoriščenost delovnega časa in strojev, so šli pri firmi Pfaff v smer, kjer so delovna mesta postavljena pod naslednjimi aspekti:

- racionalen, najbolj ugoden položaj delov; — majhni časi ročnega dela (pripravljalo zaključni in pomožni časi), — prihranek pri delovnih operacijah, če so nadomestne, — izboljšanje kvalitete; — lažje delo (humanizacija); — nizki čas učenja (hitro uvajanje v delo).

1. Izdelava ovratnika

Za robljenje in sestav ovratnika predlagajo stroj s spodnjim in zgorn-

jim transportom PF/487, ki ima: odrezovalno napravo, odrezovalec niti, avtomatsko zračno hlajenje pritiskne noge, avtomatsko napravo za zatrdjevanje šivov. Stroj deluje na principu senzorja, ki se ureja prek spuščanja transporterja na rob materiala, da se stroj hitro in točno sestavi. Pri tem se vedno predhodno programiran razmak na robu obdrži in se doseže s skrajšanjem zadnjega vboda do desetine milimetra.

Za pošivanje ovratnikov predlagajo uporabo stroja PF/3557 s spodnjim in zgornjim transportom, z napravo za vodenje materiala, senzorskim krmiljenjem, znižanjem (vgreznitvijo transporterjev), po želji z avtomatskim dovodom sukanca ali brez, štapler, napravo za izravnavanje delov. Pri stroju so možne različne kombinacije posluževanja (delavka dela na enem, dveh ali treh strojih z dodatno opremljenimi delovnimi mesti). S kombinacijo 1x Pfaff in 1x obrezovanje ovratnika, z napravo za obračanje in zalikavanje se doseže optimalno kvaliteto. Pri tem načinu ena oseba posluhuje napravo za obrezovanje, obračanje in zalikavanje, druga pa Pfaff 3557. Storitnost je 1200 do 1400 ovratnikov na 8 ur. Opomba: Najhitrejša delavka na svetu pošije kar 2500 ovratnikov na 8 ur.

2. Izdelava rokavnega razporka

a) Klasični rokavni razporek

Za robljenje rokavnih razporkov predlaga stroj s spodnjim transportom PF/483 z vozičkom za partije in kratko mizo, kar omogoča enakomerno robljenje levega in desnega dela razporka, dvig tačke za lažje delo šivilje, izdelava partije, vpeta po principu padanja vode (kapaciteta 1400 parov razporkov na izmeno.

Za pošivanje razporkov predlaga stroj s spodnjim transportom in dvojnimi prešnim šivom s:

- senzorskim krmiljenjem in štetjem (programov) vbodov in spustitvijo transporterjev na robu (sensewmat),
- odrezovalcem niti,
- usmeritev niti,
- dvig šivalne noge,
- zatnjevanje,
- izravnalna točka.

Pred pošivanjem razporkov predlaga zalikovanje oblike razporkov na likalni preši Kannegieser ASUP, ki omogoča večjo kvaliteto.

b) Paspulirani rokavni razporek

Predlaga uporabo stroja PF/3828 s spodnjim transportom z emitacijo delovanja pulerja. Poleg tega ima stroj s fotocelico krmiljen rezalec traku, transportni puler za podporo transporta pri finih materialih in za doseganje lepega ravnega šiva, lažje vstavljanje materiala v aparat s pomočjo zraka, avtomatski dvig tačke, delovno mesto je opremljeno s kratko mizo, vozičkom za pritrditev partij za predelavo po principu padanja vode. Kapaciteta stroja je 800 parov razporkov na 8 ur. Pošivanje razporka opravi na stroju PF/483, kjer je kapaciteta 480 parov razporkov na 8 ur.

3. Izdelava lajste na prednjem delu

Predlaga agregat PF/3548 (za lajsto v celem ali pri našiti lajsti), z verižnim šivom, izdeluje se lahko s podlogo ali brez nje. Z lučkami, ki označujejo, in z napravami za obrezovanje (dodatna oprema) se dajo tudi črtasti in karirasti materiali točno nastaviti in predelati. Pri 4-igelnih izvedbah z dvojnimi verižnim šivom je možno šivati različne širine lajst (z menjavo igel in aparatov). Stroj lahko tudi robi žepe ali kratke rokave. Poseben efekt da stroju štapler (za male dele). Kapaciteta stroja je 3500 lajst na 8 ur (v celem) ali 1700 lajst na 8 ur (deljenih).

4. Našivanje žepov

Za to operacijo predlaga prišivanje žepov na stroju s spodnjim transportom PF/483 (senzorski način prišivanja), ki ima:

- možnost šivanja različnih oblik žepov (menjava programa),
- točno nastavitve šivanja na železni razdalji od roba s pomočjo senzorja in spustitve transporterjev,
- krajše čase, ker se hitrost optimalno izkoristi,
- pošiva se lahko tudi dvojno našiti žep,
- možno je istočasno našivanje in pošivanje poklopca,
- hiter čas uvajanja delavke.

Kapaciteta: po obliki 700 do 1000 kosov na 8 ur; žep s poklopcem 500 do 600 kosov na 8 ur. Pri tem je potrebno poudariti, da so žepi pred našivanjem likani.

Za prišivanje žepov predlaga tudi avtomat, kjer je kapaciteta okoli 1600 žepov (črtasti material) na 8 ur ali 2200 žepov (uni) na 8 ur.

5. Izdelava gumbnic

Za izdelavo gumbnic na srajcah predlagajo uporabo agregata s tremi glavami. V prvem ciklusu se dela 1., 3., 5. gumbnica, v drugem pa 2., 4., 6. gumbnica. Prednost stroja je, da je zelo ozek in lahko dopolnimo sistem z 1 do 7 glav. V eni operaciji se torej lahko izdelava vse gumbnice (prednji del in ovratnik). Z nastavitvijo kota se uravnava nastavitve za pokončne ali horizontalne gumbnice. Igla prihaja od spodaj, lovilec je zgoraj, zato je kvaliteta gumbnic zelo dobra. Pri konvencionalnem sistemu prihaja igla od zgoraj, tako da mora iti sukanec tudi do 500 krat skozi iglo pri izdelavi gumbnice, medtem ko gre pri novem agregatu nit samo 60-krat skozi iglo pri oblikovanju gumbnice.

MIRA TUŠEK
razvojna služba

kje je tekstilna industrija pri nas?

Še vedno krojenje po meri družbeno »prioritetnih« industrij

Optimizem, ki se je prejšnji dve leti še zrcalil v naložbenih načrtih slovenskih tekstilnih tovarn, zdaj vedno bolj kopni. Obiski tekstilnih strokovnjakov lanske ITMA in letošnjega IMB v Kölnu so bili našim tekstilcem bolj v strokovno-duhovno potešitev, medtem ko sodobna tehnologija ostaja onkraj meja. Doma pa se jim v tovarnah kopiči vedno več proizvodnih in finančnih težav, zato je vsa njihova energija in znanje usmerjena predvsem v to, kako reševati zdajšnjo situacijo: vedno slabša likvidnost, visoke obresti in carinske dajatve, padanje prodaje na domačem trgu itd. V množici vsega tega je težko sploh pomisliti na drage naložbe za prestrukturiranje.

Toda tekstilna industrija ne more še naprej ostati paradni konj za vzdržljivost v težkih gospodarskih razmerah. Pretirana obremenitev podjetij tako na začetku proizvodnje — visoke uvozne dajatve za surovine in reprodukcijski material, ki ga doma ni, in še večja obremenitev na koncu — pri dohodku, vse to bo uničilo še tisti dokaj zdravi del gospodarstva. Le-to mora najemati kredite, da lahko »družbi« plača dolg spisek vseh »obveznosti« in obresti. Kako lahko kreatorji ekonomske politike govorijo, da je zdaj končno na vrsti tržno obnašanje, ko pa to po jugoslovanski tradiciji velja vedno samo za dobri del gospodarstva, tiste

tako imenovane družbeno prioritetne panoge pa še vedno živijo v naročju matere družbe in njenih prispevkov? Ali je v teh razmerah, ko niti temelji niso zdravi, sploh racionalno razmišljati o nekih razvojnih skladih, ki naj bi menda — po mnenju snovalcev te ideje — jugoslovansko gospodarsko in razvojno krivuljo kmalu korenito preusmerili navzgor? Tekstilci ne zaupajo tem skladom, ker so spet po vsem sodeč napisani na kožo gospodarskim velikanom, za katere se je še pred leti mislilo, da nas bodo kmalu pripeljali v razvito evropsko gospodarstvo. Danes so le-ti sami največji reveži.

»Razvojni skladi so sicer potrebni, toda ali jih za rešitev zdajšnje situacije, ko je fronta v razsulu sploh potrebujemo,« je ilustrativno razmišljal dr. Rino Simoneti na julijski seji poslovne skupnosti in splošnega združenja slovenskih tekstilcev. »Gospodarstvo, ki je zgrajeno s krediti, ne prenese realne obrestne mere. Ne moremo se zadovoljiti s floskulo — tržna obrestna mera — kajti ta bo povzročila, da bo ostalo 4 milijone jugoslovanskih proizvodnih delavcev brez dela. Ameriški ekonomist Keynes, ki je za svojo ekonomsko teorijo dobil celo Nobelovo nagrado, je pri odločitvi — ali malo več inflacije ali zaposlenost — izbral nekoliko več inflacije. Potrebni so tektonski premiki v delitvi družbenega kapitala, to pa je moč doseči samo z njegovo sprostitvijo«, je poudaril dr. Simoneti.

Tekstilci so letošnje prvo polletje končali s slabo likvidnostjo, velikimi zalogami, s precejšnjim odlivom denarja za obresti, še bolj se bojijo, kaj se bo zgodilo v drugem polletju, ko velja nova »tržna obrestna« mera. Vedno slabša domača prodaja, ki polni skladišča v tovarnah in nezadržno dviguje tudi obresti na te zaloge, ter na drugi strani visoke carinske dajatve vedno bolj slabijo likvidnost tekstilnih tovarn. Na najslabšem je primarna tekstilna industrija, ki je v prvem polletju v celoti zdrsnila pri dohodku na delavca: pestijo jo ogromne obresti na zaloge surovin in reprodukcijskega materiala, ker mora to kupovati v velikih količinah takrat, ko pride v državo, ne pa sproti, z zmernimi zalogami. Očitno bo treba najti pot, po kateri bi lahko razbremenili sredstva, vezana v zalogah primarne in finalne tekstilne industrije.

Izvoz je bil vsaj po polletnih rezultatih edina optimistična točka, saj je bil za 32 odstotkov večji kot lani v prvem polletju. Pri tem se je precej okrepil izvoz blaga, saj je bil za 38 odstotkov večji kot lani v tem času, izvoz storičev pa četrtno večji kot lani. Tako je v letošnjem prvem polletju tekstilni izvoz dosegel 133,6 milijona dolarjev, uvozili pa so za skoraj 59 milijonov dolarjev. V tem uvoznem znesku je skrit tudi uvoz opreme, toda njen delež je za iztrošeno slovensko tekstilno industrijo premajhen, da bi lahko lovil naložbene potrebe. Koliko časa bodo glede na to tekstilci lahko še želi razmeroma ugodne izvozne rezultate?

A. L.
iz Tekstilca št. 7—8

ob dnevu inovatorjev

Že med NOB je Tito opozarjal na pomembnost ustvarjalnosti in inovativnosti kot najučinkovitejše poti razvoja in prihodnosti. Tako pri nas že lep čas obeležujemo 12. oktober kot dan inovatorjev. V počastitev tega dne je medobčinska gospodarska zbornica za Dolenjsko organizirala v zavornici Triglav razstavo inovativnih dosežkov na Dolenjskem. Izdana je tudi brošura, ki razlaga in predstavlja posamezne inovacije in hkrati predstavlja, kako so si kolektivi zastavili pot razvijanja inovativne kulture. Ob otvoritvi te dragocene razstave je bila tudi okrogla miza, ki so se je udeležili predstavniki združenega dela, zasebnega sektorja, posamezni inovatorji ter predstavniki okolij, kjer so uspeli doseči in razviti odgovornejši odnos do inovativne dejavnosti. Ob tem so gotovo zelo dobrodošle izkušnje občine Ljubljana Vič. Ustanovili so center, ki bo skušal nuditi majhnim obratom z zahtevnejšo tehnologijo prostorsko in finančno pomoč.

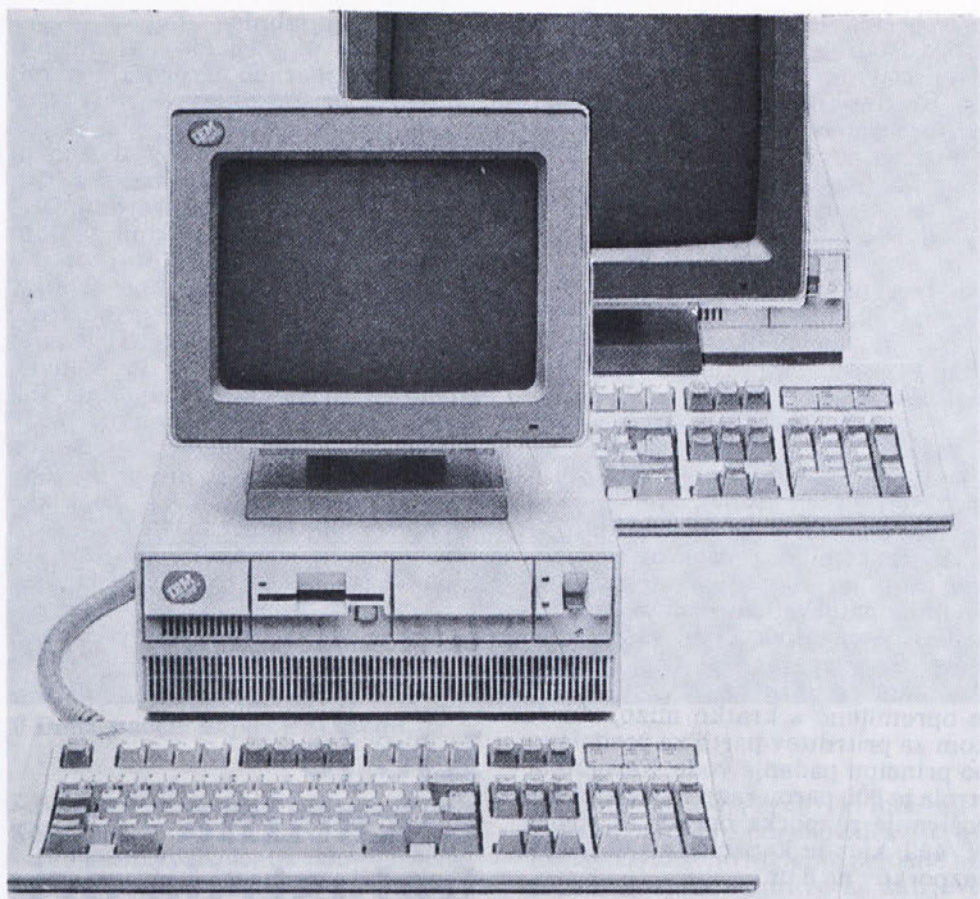
Enotna je ugotovitev z okrogle mize, da je inovativnost zaživela tam, kjer je vodilni kader pokazal dovolj zanimanja za to. Seveda pa je ob tem za uspešen razvoj inovacij potrebno tudi znanje in volja. Ob dnevu inovatorjev se lahko pri nas v Labodu samo sprašujemo, kje smo. Zakaj ni pri nas inovativnost tekla v začrtani smeri. Je »človeški faktor« zares tako močan, da zavist in neprosvetljenost posameznikov lahko zaduši kreativnost tistih, ki so voljni delati, iskati, dograjevati? Zaželimo si le, da bomo prihodnje leto na ta dan zabeležili več inovacij, več uspehov. Morda bi, za ogrevanje, ponovili akcijo inventivne dejavnosti. Kajti inovativnost bo morala počasi postati naša stalnica, naša konstantna naloga, ki ne sme biti odvisna le od posameznih akcij.

V. Š.

zunanje-trgovinska registracija

Naša delovna organizacija ni registrirana za zunanjetrgovinsko poslovanje, kar pomeni, da izvažamo in uvažamo prek za to delo registriranih delovnih organizacij. Ker tako poslovanje pomeni precejšnjo finančno obremenitev — tu je plačilo provizije za opravljeno delo — je nujno, da se tudi Labod registrira za to dejavnost.

O tem je tekla beseda na zadnji seji poslovnega odbora, ki je sprejel sklep, naj bi to opravili najkasneje v roku dveh let. Zato ne smemo odlašati z aktivnostmi za pridobitev ustreznih dovoljenj in predvsem za zagotovitev tudi ustreznih kadrovskih pogojev.

še enkrat: ali je delo za ekranom škodljivo

Tokrat povzemamo sestavek iz strokovno informativne revije Pogledi. V Labodu je namreč veliko razmišljanj in zahtev po dodatku za nevarnost sevanja za delo pri zaslonu. Začele so se primerjave, kdo dela dlje pri zaslonu, kdo naj bi dobil večji dodatek itd. Na začetku je komisija vsem, ki delajo pri zaslonu, začasno ovrednotila to nevarnost delovnega mesta z določenimi točkami.

Natančnejši vpogled primerjave s sorodnimi deli v drugih delovnih organizacijah in tudi tehtnejše analize uglednih inštitutov po svetu, pa vse po vrsti pravijo, da te nevarnosti ni. Zakaj torej mi še vedno vztrajamo na dodatkih za zdravju škodljive vplive? Na vsak način hočemo še nekaj zaslužiti s tem, kar naj bi nas ogrožalo! Zakaj ne obrnemo plošče in ne iščemo dodatnih denarjev s kakšnim bolj spodbudnim, uspešnejšim, prijetnejšim posegom. Ker če bi šlo za zdravju škodljive vplive, bi jih morali le odpravljati in ne za te zahtevati denarne dodatke. Tako bi bilo naše zdravje zares preceniti!

Pa osvetlimo ta problem še s povzetkom že omenjenega sestavka:

Pred kratkim je opravil švedski nacionalni biro za varnost in zdravje v profesionalnem življenju štiri raziskave, s katerimi so prišli do ugotovitve, da ne obstaja nobena vzorčna-posledična zveza med delom pri zaslonih

postajah in različnimi zdravstvenimi težavami nosečnic. Rezultate teh raziskav je potrdila tudi svetovna zdravstvena organizacija.

S tem vprašanjem se pri IBM ukvarja sekcija za zdravje in varnost (IBM CORPORATION — CORPORATE HEALTH AND SAFETY), ki je objavila posebno brošuro s tega področja. Iz tega članka bom povzel tista vprašanja in odgovore, ki so pomembni za osvetlitev omejene problematike. Celotno gradivo v omejeni brošuri je v obliki vprašanj in odgovorov, kar bomo v prostem prevodu tudi prikazali.

V.: Ali so terminalske zaslone nevarni za zdravje koristnika?

O.: Niso. Izčrpne raziskave, ki temeljijo na raziskavah velike količine podatkov, zbranih v več letih, so pokazale, da so zaslone varni in ne predstavljajo nevarnosti za zdravje človeka.

V.: Katera so glavna vprašanja, ki so povezana z zdravjem in uporabo terminalskega zaslona?

O.: Ta vprašanja se nanašajo na štiri področja:

- nevarnosti zaradi sevanja,
- kvarno in neugodno delovanje na vid,
- neprijetnosti in okvare mišično-skeletnega sistema,
- psihološki stresi.

V.: Kako gleda IBM na možnost izpostavljenosti ionizacijskega sevanja tistih, ki delajo na terminalih?

O.: Rezultati naših lastnih testov in testov drugih raziskovalcev so pokazali, da ljudje, ki delajo z IBM zaslone, niso izstavljeni nevarnim dozam sevanja. V razdaljah, večjih od 5 cm od zaslona, so ionizacijska sevanja daleč

pod količino sevanja, ki je v nevarnem okolju. Številne druge neodvisne raziskave in analize, ki so jih izdelale priznane zdravstvene svetovne inštitucije, kažejo, da ni nevarnosti zaradi sevanja pri uporabi terminalnega zaslona. Ena teh pravi: »Ne obstaja noben razlog za zaskrbljenost pri uporabi zaslonov terminalov.«

V.: Ali lahko dolgotrajna uporaba terminalnega zaslona kvari vid?

O.: Ne. V raziskavah so bila opravljena merjenja vida uporabnikov zaslonov v obdobju več let in niso bili odkriti nobeni kazalci za poslabšanje vida. Kot se dogaja mnogim ljudem, ki vizualno naporno delajo, lahko imajo tudi uporabniki terminalskih zaslonovčasne probleme z očmi, kot so utrujenost oči in težave pri gledanju oddaljenih predmetov po končanem delu. Raziskave so pokazale, da je branje zaslona podobno drugim branjem, s tem, da se težave z očmi lahko ublažijo z zmanjševanjem refleksije in bleščanja z uporabo primerne osvetlitve, s primernim položajem stroja itd.

V.: Ali se priporoča, da uporabniki terminalskih zaslonov hodijo na redne preglede oči?

O.: Za vsakega posameznika je pomembno, da si na ustrezen način korigira vid, da bi lahko opravljal stalno vizualno delo. Medtem ko ni dokazov, da uporaba terminalnega zaslona varno deluje na vid, mislimo, da periodični pregledi oči niso potrebni.

V.: Kaj pravite o mišično-skeletnih težavah?

O.: Vsak poklic ali aktivnost, kjer se zahteva fiksni položaj telesa v daljših časovnih obdobjih, lahko povzroči mišično-skeletne težave. Ključ za odpravljanje takšnih težav je pravilno urejeno delovno mesto (miza, na kateri je terminalski zaslon, stol, na katerem sedi uporabnik).

V.: Ali lahko pri delu s terminalskim zaslonom pride do psihološkega stresa?

O.: Mnoga dela so povezana s stresom. Delo s terminalskim zaslonom samo po sebi ni neposreden vzrok stresa. Ostaja več faktorjev, povezanih s planiranjem dela, ki pripomorejo, da pride do stresa. Med njimi je vsebina dela, raven odgovornosti, zadovoljstvo z delom, individualna motivacija, sistem vodenja, način uvajanja sprememb in sprejemanje tehnološkega razvoja.

Toliko o samem članku. Dodal bi še nekaj naših izkušenj. V zdravstveni oceni delavcev, ki delajo za terminalskimi zasloni v DO Mura, je naš zdravnik dal predloge, kako morajo biti urejena ta delovna mesta. Dobe sedno je zapisal: Iz literature o do sedaj opravljenih znanstvenih raziskavah in zdravstvene ocene delovnega mesta s terminalskim zaslonom je razvidno, da tako delo ne povzroča zdravstvenih okvar. Pomemben pogoj je upoštevanje ergonomskih spoznanj pri oblikovanju delovnega okolja, de-

lovnega mesta in delovnih sredstev. Pri reševanju teh problemov je potrebno sodelovanje tehnologov, psihologa, varnostnega inženirja, specialista medicine dela, prometa in športa.

V naši službi AOP smo pred približno dvema letoma in pol zaposlili Tiborja Kuronjo, ki je močno vidno prizadet, saj je njegova zmožnost vida 2 do 3%. Zveza slepih SRS in center slepih in slabovidnih dr. Antona Kržišnika iz Škofje Loke (predhodno so preverili vse možne posledice) so Kuronjo usposobili za delo programerja in danes dela kot dober programer v naši AOP. Dolenc, vodja vzgojno-izobraževalnega oddelka v prej omenjenem centru, je bil letos na 30. kongresu pedagogov za slepe in slabovidne od 25. do 29. 7. 1988 v Švici, kjer je bilo posebej poudarjeno, da delo s terminalskim zaslonom ni škodljivo. Poslal nam bo gradivo s tega področja, ki ga bomo v povzetku v našem časopisu tudi objavili.

veliko dima - malo ognja

V težkih časih živimo in dovolj je kaplja, da se vse, kar tišči delavca ali kolektiv, zlije čez rob. Tako je kaplja povzročila tudi v Zali izliv nezadovoljstva, ki so ga zaposleni, razen tistih v likalnici, izrazili na tričetrtturnem sestanku. Okarakteriziran je bil kot štrajk, sami pa pravijo, da je ustreznejša definicija izsiljen sestanek, prekinitev dela ali kaj podobnega. Pustimo definicije ob strani in pogledimo, kaj je sprožilo očitjanja, zamere, zahteve, med katerimi je gotovo nekaj upravičenih, nekaj pa takih, ki so zrastle na osebnih interesih in osebnih zamerah.

Strnjene so na listi vprašanj, na katere je vodstvo tozda v določenih osmih dneh dalo odgovor. Ob sestanku je namreč anonimni klic prišel tudi do občinskega sindikalnega sveta in tako se je sestanku v šivalnici pridružil tudi sekretar OS ZS Idrija. Predlagal je petčlanski odbor, ki je oblikoval zahteve in vprašanja in na katera se je večina prisotnih tudi podpisala.

Veronika Štravs — šivilja in predsednica sindikata v Zali: Uskladiti moramo norme, sicer bodo odstopanja v osebnih dohodkih še naprej burila naše duhove...«

Gotovo so zelo pereči pogoji za delo. Vodstvo tozda je že nekaj let — o tem smo nemalokrat pisali tudi v našem časopisu — pripravljalo idejne projekte za rešitev prostorske stiske in s tem še marsičesa, predvsem pa visokih temperatur v najbolj vročih dneh. Znani so vzroki, zakaj to še ni realizirano, zato je edina druga možnost za rešitev prostorske stiske dvoizmensko delo. Na zboru, kjer so bili dani odgovori na zahteve, se s tem predlogom ni strinjal nihče. Končno to ne bi prineslo le dvoizmenskega dela, ampak tudi povečanje proizvodne režije. Vprašanje pa je, ali bi jo sploh lahko dobili. Kajti idrijski konec ni kaj dosti razvil profila za našo branžo. To je tudi botrovalo rešitvam, kakršnih se je posluževala tudi Zala in ki so se in se še z doseženimi rezultati kažejo kot uspešne. delavke pa so močno očitale tudi ta vidik: gre namreč za vprašanje, kako lahko nekdo izza stroja postane brigadir, vodja itd.

Izbor se je potrdil za uspešnega (za ilustracijo naj navedem, da je v septembru in avgustu dosegla Zala 111,72 odst. plana, letna komulativa tozda pa je 103,49%). V tej smeri torej ni kaj očitati, oziroma je očitjanje pri tako lepih rezultatih kopanje jame samim sebi. Sicer pa v ta sklop sodi tudi štipendiranje, ki ga Zala uspešno razvija, pa oddelek za izobraževanje ob delu, kjer vztraja sicer občutno manj kandidatov, kot je bilo prijavljenih, in kar pomeni za tozda veliko finančno breme. Skratka, sami skrbe za strokoven in šolan kader za naprej.

Izmed vseh zahtev pa je gotovo najtežja, upravičena in za delavce zares boleča zahteva po uskladitvi normativov v samem tozdu. Gre za odstopanje pri možnosti doseganja norme v šivalnici in likalnici, kjer je tako rekoč konstantno prekoračena, v šivalnici pa jo je ob zahtevnejših modelih in materialih kaj težko doseči, kaj šele preseči. Gre za podedovan sistem, ki pa ga bodo v Zali skušali na podlagi analiz razčistiti in popraviti. Ostalo je še nekaj vprašanj, med katerimi naj povemo, da so delavke zahtevale za proizvodnjo tudi 30% povečanje OD in med drugim, da se pogovore s posamezniki v proizvodnji in ne v pisarni.

Toliko o vsebini. Danes, ko Zala in vsi drugi ocenjujemo ta dogodek, se gotovo zdi manj napet. Zato se tudi delavke same sprašujejo, ali ga je bilo potrebno obesiti na velik zvon. Majhni osebni dohodki, ki so lastni naši branži, so gotovo prvi in glavni povod za sestanek, ki ga je sprožil napačno interpretiran zapisnik delavskega sveta. Tu je šla beseda seveda o denarju, natančneje o upravičenem dodatku za več dela. V tozdu se tudi sprašujejo, ali je bil pristop sindikata prvi, ali ni le prilil ognja na olje.

Kaj pravi o dogodku predsednica OO sindikata **Veronika Štravs**: »Če me že vprašate, ali me je vse to presenetilo, moram reči, da ne. Splošna kriza je in nestrpnosti je pričakovati povsod. Mislim, da je bilo nekaj takega zares treba ponovno glasno povedati. O normah in odstopanjih v osebnih dohod-

(Nadaljevanje na 6. str.)

(Nadaljevanje s 5. str.)

kih smo sicer govorili že letos januarja in zahtevali reševanje tega vprašanja. Ta napačna razmerja nas najbolj bole, hkrati pa se zavedamo, da je to stara rana in da je ni mogoče rešiti čez noč. Na zboru smo se o vsem tem pogovorili in mislim, da smo vsi skupaj tudi razumeli, kako in kaj. Tu smo se namreč veliko bolj razumno pogovarjali. Tako je tudi treba. Vemo, da je bilo nekaj naših zahtev, ki smo jih napisali tudi na listo, neupravičenih. Gotovo pa se bomo morali do konca prizadevati za pravilne, poštene norme. Tukaj ne bomo odnehali. Pot, do katere je prišlo in ki je bila imenovana kar štrajk, ni prava. Naš tozd je kot ena družina. Kot v družini pride tudi med nami kaj narobe, vendar je treba to urediti doma. Za nazaj se ne da nič spremeniti, le nauk lahko iz vsega tega potegnemo za naprej. Kot pravijo ljudje, je vsako slabo za nekaj dobro. Pa še nekaj moram dodati: občutljivih in ne do konca razjasnjenih zadev, informacij, zapisnikov in podobno ne bi smeli dajati med delavce takrat, ko ni v hiši najodgovornejših, ki edini znajo in zmorejo pojasniti vprašanja in usmeriti tok v delo, ne pa v razdore. In v času našega tako imenovanega štrajka direktorice ni bilo v Idriji.«

vprašanje — odgovor

Današnje vprašanje se nanaša na participacijo pri vselitvi v družbeno stanovanje, ali natančneje, kdaj te ni treba plačati. Odgovor je pripravila dipl. iur. Vera Kamin iz pravne službe:

ODGOVOR:

Po sedaj veljavnem pravilniku o reševanju stanovanjskih vprašanj delavcev (28. člen) in zakonu o stanovanjskem gospodarstvu (33. člen) lastne udeležbe za pridobitev stanovanjske pravice na družbenem stanovanju niso dolžni prispevati:

— zakonec ali oseba, ki pridobi stanovanjsko pravico po smrti zakonca ali osebe, s katero je živel v dlje časa trajajoči življenjski skupnosti, ki ima po zakonu o zakonski zvezi in družinskih razmerjih enake pravne posledice kot zakonska zveza oz. po razvezi zakonske zveze ali prenehanju dlje časa trajajoče življenjske skupnosti;

— otroci, posvojenci, starši in posvojitelji imetnika stanovanjske pravice in njegovega zakonca in tisti, ki jih je imetnik stanovanjske pravice dolžan preživljati po zakonu, če so z imetnikom stanovanjske pravice stanovali do njegove smrti;

— delavec, ki pridobi stanovanjsko pravico na stanovanju, namenjenem osebi, ki opravlja službeno dolžnost (hišniško stanovanje);

— delavec, ki je zaradi potreb tozda razporejen na delo iz enega kraja v drug kraj;

— delavec, ki se mora na podlagi pravnomočne odločbe izseliti iz stanovanja zaradi rušenja, elementarnih

nesreč in spremembe namembnosti stanovanja v skladu s prostorskimi izvedbenimi akti, prenove stanovanja in v drugih podobnih primerih;

— delavec, ki se preseli iz večjega v manjše stanovanje, ki ustreza standardni površini stanovanja, določeni z aktom stanodajalca;

— delavec, ki pridobi pravico do začasne uporabe stanovanja.

naša mnenja o participaciji v zdravstvu

Participacija v zdravstvu se je občutno povišala. Bo tu ukrep kaj pomagal pri vzgoji, pri krepitvi odgovornosti do zdravja? Ali bo le še bolj »udaril« po ljudeh? Mnenja prihajajo iz tozdog Delta in Libna, kjer je vprašanje bolniške že nekaj časa močno poudarjeno.

ZDENKA ŽOKELJ, Libna, telefonistka: »Imam precej bolnega otroka, zato me participacija hudo prizadene. Zdravljenje ni več za vsak žep. Gotovo bi bilo dobro znižati odstotek bolniške, vendar ne na tak način.«

Zdenka Žokelj — Libna

KATARINA ZIDAR, Libna, socialna delavka — pripravnica: »Zaskrbljuje dejstvo, da si marsikdo ne bo mogel več privoščiti zdravnika. Dinar je dinar, si rečeš, in raje malo potrpiš. Ven-

Katarina Zidar — Libna

dar tak odnos le slabša celotno sliko. Tako se bo zniževala bolniška le na račun bolnih.«

LIDIJA HOČEVAR, Libna, tehnologinja: »Ljudje razmišljajo, kako in kaj. Veliki so prispevki od plač, potem pa plačaš pregled, zdravila in še pri bolniški si tepen. Dieta še dodatno viša stroške bolnemu, na drugi strani pa je temu povsod kaj vzetega. Vprašuješ se tudi po odnosu zdravnika — občem in strokovnem. Zdravila na zdravila —

Lidija Hočevnar — Libna

takšna in drugačna, konec koncev pa prebereš, da te vse to samo zastruplja. Še posebno je izpostavljeno zdravstvo in z njim participacija v Krškem, saj vemo, da smo tu ljudje že nekaj časa toliko bolj bolni. Na specialističnih pregledih v Ljubljani zdravniki le mrmrajo: A iz Krškega, iz Krškega..., kar ljudi samo bega. Bojim se, da se bomo po povečani participaciji odpravljali k zdravnikom šele potem, ko bo že skoraj prepozno. S tem pa povzročamo družbi le še večje stroške. Kot ženski kolektiv vemo, kaj pomeni zdravje otroka. Bomo tudi tu začeli varčevati in tako škodovati celi generaciji. Zaostri bi morali odnos do špekulantov, bolnim pa pomagati k ozdravitvi. S participacijo dosegamo le obratno. Treba bo poiskati rešitev, pomagati bolnemu, ne pa ga le še bolj prizadeti.«

STANE NOVAK, Libna, vzdrževalec: »Na srečo malo hodim okoli zdravnikov. Ob zadnji nesreči pa sem čutil, da je drago biti bolan. Vse je treba plačati, pa še čakaš povrhu in zgubljaš čas.«

Stane Novak — Libna

Irena Gašperič — Delta

IRENA GAŠPERIČ, Delta, tehnologinja: »Stanje je zaskrbljujoče. draginja je vsekala povsod in prva bosta, na žalost, na udaru zdravje in higiena. Sprašujem se, kaj bo, če pride do kakšnih nalezljivih bolezni. Primer prihaja iz šole. Vemo, da se širijo uši. Že kar nekaj let se z njimi ubadajo starši in šolniki. Zadnje čase pa se niti ne borijo več toliko proti njim. Recept je že drag, kaj šele, da bi kar sami kupili šampon, ki stane 12.000 din. Bati pa se je še česa hujšega...«

MIMICA MAGDIČ, Delta, poslovna sekretarka: »Marsikdo se bo odpovedal obisku pri zdravniku, pri specialistu in še posebno zdravilom, ker je vsak recept tako zelo drag. Mogoče se nam bo res zmanjšal kak odstotek bolniške, toda upala bi si trditi, da na račun bolnih. Ti so prizadeti. Zato bi bilo dobro kaj več vedeti o tem, komu ni treba plačevati participacije. Sliši se, da so upravičeni vsi, ki imajo le 45% povprečnega osebnega dohodka na družinskega člana. Torej bi se lahko znašlo med njimi precej naših delavk. Nujno bi morali imeti s tem v zvezi več informacij. Sicer pa zniževanje prispevkov za družbene dejavnosti v bistvu nič ne pomeni, saj konec koncev vse to še huje udari delavca po žepu.«

Mimica Magdič — Delta

V proizvodnji Tip-topa.

o dokupu pokojninske dobe iz naslova kmetijske dejavnosti

Iz zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Ur. list SRS, št. 27/83) je razvidno, da lahko tisti zavarovanci, ki so pred uvedbo obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja opravljali delo na kmetiji, dokupijo pokojninsko dobo.

To lahko odkupijo s plačilom določenega prispevka za kritje obveznosti iz PIZ, in to za tisti čas, ko so opravljali kmetijsko dejavnost kot edini in glavni vir dohodka.

Pod tem pogojem imajo možnost dokupa pokojninske dobe tudi zakonec, otroci ali drugi družinski člani nosilca kmetijske dejavnosti. Pokojninsko dobo iz naslova kmetijske dejavnosti lahko dokupijo le zaposleni v SRS oz. pri nas zaposleni delavci iz SRH, če imajo zemljo oz. kmetijo na območju SRS.

Dokup pokojninske dobe je možen od 16. 5. 1945. leta dalje, in sicer po 15. letu starosti, ni pa možen za čas rednega šolanja in služenja vojaškega roka.

V letu 1988 je cena za dokup enega leta 921.564 din oz. za en mesec 76.797 din.

Možnost vložitve zahtevka za dokup let je le še do 31. 12. 1988.

Pogoji za dokup let so naslednji:

1. Delavci, ki so se redno zaposlili 1. 4. 1960, ko je bilo že uvedeno obvezno kmečko zavarovanje, ne potrebujejo dostaviti dodatnih dokazil, ker je pri zdravstveni skupnosti razvidno, kdo

je bil kmečko zdravstveno zavarovan kot nosilec kmetijske dejavnosti ali pa njegov družinski član.

2. Delavci, ki pa niso bili zavarovani, delali pa so na kmetiji kot zakonec, otroci ali posvojenci, pa morajo prinesiti od pristojnega občinskega upravnega organa potrdilo, od kdaj do kdaj jim je bilo delo na kmetiji pred redno zaposlitvijo edini poklic oz. glavni vir dohodka.

3. S 1. 1. 1972 je bilo uvedeno obvezno starostno zavarovanje kmetov. Tisti lastniki kmetij oz. nosilci kmetijske dejavnosti, ki so bili zavarovani iz tega naslova, pa so se kasneje zaposlili, jim gre ta čas v pokojninsko dobo brez plačila prispevkov. Plačilo o plačanih prispevkih je zabeleženo na davčni upravi.

Poudarjamo, da je zadnji rok za vložitev zahtevka za vštetje časa opravljanja kmetijske dejavnosti v pokojninsko dobo le do 31. 12. 1988, medtem ko je določen prispevek, razviden iz sklepa SPIZ, delavec dolžan plačati v enem letu po prejetju sklepa.

Zainteresirani delavci morajo pridobiti potrdilo od pristojne občine, da so pred nastopom rednega delovnega razmerja opravljali delo na kmetiji kot edini in glavni poklic, bodisi sami kot nosilec kmetijske dejavnosti ali pa kot družinski član svojih staršev, ki jim je bilo opravljanje te dejavnosti prav edini in glavni poklic. Z omenjenim potrdilom se delavec oglasi v socialni službi v DO, kjer bomo izpolnili še poseben obrazec ZAHTEVO ZA VŠTETJE ČASA OPRAVLJANJA KMETIJSKE DEJAVNOSTI V POKOJNINSKO DOBO, v katerem bomo navedli, koliko let namerava dokupiti.

Izpolnjen obrazec, potrdilo in delovno knjižico bomo posredovali na SPIZ, kjer bodo na podlagi zbrane dokumentacije izdali sklep o dokupu let, v katerem bo navedeno, koliko let želi delavec dokupiti kot opravljanje kmetijske dejavnosti, in znesek, ki ga bo potrebno plačati.

Pripravila:
JOLANDA ŠVENT
socialna delavka

še po smrti si nismo enaki

Pogovorom o smrti se človek raje izogne. Nekako težko je govoriti o teh poslednjih dogodkih. In ko tak žalosten dogodek nastopi, reagiramo tako in drugače, kakor pač nanese. Beseda teče seveda o »poslovnem« odnosu ob smrti sodelavca, upokojenca ali njihovih bližnjih. Naenkrat ne vemo, ali govoriti ali ne, kdo in v kakšnem primeru poskrbi za pogreb, kako je z žalnimi zastavami, kako z objavo osmrtnice v časopisu, in v kakšnem časopisu — lokalnem ali širše.

V kratkem času so bile na treh različnih Labodovih lokacijah tri smrti. Reakcije odražajo tri različne odnose, na kar mnogi že leta opozarjajo. Umrla je mlada delavka in v lokalnem časopisu je tozdr objavil osmrtnico. Drugje je nepričakovana smrt sodelavca ostala manj označena. Ni bilo osmrtnice — ne v lokalnem ne v republiškem časopisu, in najbližji sodelavci so se in se še vedno zgražajo, sprašujejo, zakaj to. In nazadnje — ob smrti upokojenke je tretji tozdr objavil osmrtnico v Delu.

Je to stvar sindikata, sodelavcev, tozda, ustreznih služb na ravni DO? So stroški za take primere planirani? Nekaj časa so glasna taka vprašanja, potem pa življenje potlači te probleme in dileme v ozadje.

Torej bi morali imeti tudi za take primere poenotena pravila obnašanja, neke vrste opomnik. V delovni organizaciji bi morali imeti določen tisti minimum, ki naj bo še kaj drugega kot venec. Le tako bi lahko približno veljala nekdanja resnica, da smo si ljudje vsaj po smrti enaki. Zaenkrat si ob sami smrti in pokopu še nismo...

bucike

skrb za čisti jezik — bolj besede kot resnica

Nič novega ne bom povedala, le da me motijo jezikovno povprečna besedila tako v javnih občilih, posebno pa v tekstualnih gradivih, zapisnikih in dopisih v Labodu.

Da ne bom ostala le na ravni čustvenega upora proti maličenju našega jezika, naj spodbudim vse, ki govorno besedo prenesejo na papir, posebno še tiste, ki jim je to primarno delo in je njihov izdelek hkrati tudi predstavitev Laboda v javnosti, da posvetijo več pozornosti na oblikovanje dopisov, predvsem pravopisu, oblikoslovju, besedotvorju in slogu.

Posnetek je star deset let. Nastal je na otvoritvi našega 1. ex-tempora, letos pa poteka že jubilejna prireditev — 10. po vrsti. Zaključek te bo 22. oktobra, ko bo tudi otvoritev razstave letošnjih najboljših del.

Res je, da spretno pisanje dopisov, zapisov ni prirojena sposobnost, zato pa si jo pridobimo z učenjem, z izpopolnjevanjem in vajo. Pravopis nam je lahko vedno v pomoč!

In še nekaj besed o estetiki izdelka. Strojepisni izdelek mora biti točen, pregleden in lep. Poleg brezhibnega tipkanja mora pisec znati tudi lepo in pravilno oblikovati besedilo.

V razgovoru lahko z nasmehom ali barvo glasu omehčamo trdo izjavo, v pisnem izražanju pa učinkujejo le besede. Ko bomo prebirali te vrstice, bodo komentarji, saj vse to znamo, zato smo se šolali, kako pa drugi pišejo, ni se vredno truditi, saj je tako vseeno in... Toda znanja ni nikoli preveč, človek pozablja, ali bolje zaradi kopice novih vsebin izvrže iz spomina nekatero stvar.

Zato ne bo odveč in ne pretežno, če večkrat obnovimo: funkcijske zvrsti knjižnega jezika, pravila dobrega sloga, napake, pravopisna pravila, oblikoslovje, besedotvorje, in vse to bomo našli v jezikovnih priročnikih. Če nam uhaja ob vsakodnevnih problemih nasmeh in prijazen pogled, naj ostane vsaj lepa, pravilno pisana slovenska beseda!

DRAGICA NENADIĆ
DSSS

slikarji — naši ambasadorji

Pred nami je 10. Labodov ex-tempore. Prireditev je torej že tradicionalna, odnos v delovni organizaciji pa, žal, še vedno ni temu ustrezen. Vsaj povsod ne. Kajti vedno se še najde kdo, ki se »z vso odgovornostjo« sprašuje, kaj je vse to sploh treba, kakšen učinek to daje in ali imamo denar, da ga tako mečemo stran?

Težko je tako kratkovidnim vprašanjem dati resen odgovor, kajti ta bo povsem nerazumljiv. Gre za kulturo, za odnos, ki ga človek ima ali pa ne. In če ga nima, je vse zaman. To je seveda moč pridobiti tudi z vzgojo, z znanjem, z izobraževanjem. Težko je dopovedati, da gre za nekaj velikega, za vsakega posameznika in za vse človeštvo pomembnega, čeprav povsem nevidnega. Kajti kultura se čuti. Če je v določenem okolju ni, je to takoj zaznavno. Enostavno v zraku visi ta občutek, kako okolje diha, koliko je kulturno.

Na srečo je v Labodovih prostorih zaznati pozitiven odnos do kulture. Zares je ta viden skozi številna likovna dela, ki povedo, da negujemo tudi kulturo. Marsikateri obiskovalec si je z zanimanjem ogledoval ta dela in povprašal, kako smo si uspeli zagotoviti toliko lepih slik. Kajti vzporedno z umetnostjo gre vse bolj tudi biznis. Vrednosti umetniško dognanih likovnih (in seveda drugih) del so že astronomsko visoke... Takrat s ponosom povemo, da imamo svoj ex-tempore.

labod

Torej gre — za tiste nejeverne Tomaže — pri našem ex-temporju tudi za vidne in oprijemljive »pozitivne efekte«, če se že moramo tako konkretno izraziti. Končno je naša dejavnost — moda — najtesneje povezana z likovno umetnostjo. Nujen je pri našem delu estetski občutek. Tako kot naši obiskovalci pa smo se gotovo tudi vsi mi navadili na stene s slikami. Prijeten je prostor, ki ga krase slike. Končno pa že zbuja v človeku tudi določena občutja. V sebi nosijo izpovedno ali impresivno moč. Tako je s slikami kot z vsakim umetniškim delom — bogati in plemeniti človeka, če le ima ta kaj posluha in človečnosti. Mi pa trdimo, da smo bitja z dušo, človek z veliko začetnico in ne le embalaža...

V teh desetih letih smo se gotovo tudi Labodovci ob naših ex-temporjih naučili marsikaj. Marsikdo je uspel spremeniti odnos do likovnih del, do umetnosti in se s tem obogatil. Enostavno ne bi mogel več brez slik. Nehote in nevede so mu zlezle pod kožo. Potrebuje jih kot svojo duševno hrano. In temu je pridana nova potreba po knjigi, morda, po dobrem filmu, po gledališču... kar se vse odrazi v kultiviranem odnosu do bližnjih, v kulturi obnašanja, v estetskem odnosu do prostora. Toda za doseg te verižne reakcije je nujen določen čas, kajti pri vzgoji ni bližnjic.

In še druga plat ex-tempora. Z našimi slikarji smo si pridobili veliko število ambasadorjev širom po Sloveniji in tudi izven naših meja. Ti bodo gotovo z drugačnim, predvsem pa srčnim odnosom ponesli naše ime in s tem naše izdelke naprej. In pri vsem tem so njihova dela trajne vrednosti in dolgoročen kapital. Bo to dejstvo za tiste, ki še vedno ne razumejo ali pa nočejo razumeti pomena ex-tempora, zadostovalo? Kajti za tisto duhovno razsežnost bodo morali še malo bolj dozoreti.

za časopis delavcev

Letos smo se organizatorji obveščanja in novinarji v združenem delu zbrali že na 9. študijskem srečanju. Tokrat nas je gostila Nova Gorica, lepo mesto, polno cvetja, prijaznosti in pogumnih korakov v prihodnost. Srečanje je organiziral odbor za obveščanje in politično propagando pri RS ZSS.

Med temami smo obravnavali sistematizacijo del in nalog v informacijskih službah, ki naj bi jo »spravili v življenje« tudi prek odborov dejavnosti. Vsebinska zasnova in uredniška politika sredstev obveščanja v OZD je bil drugi sklop, ki ga je dodatno obogatila tudi dr. Manca Košir, docentka na fakulteti za sociologijo, politične vede in novinarstvo. Spodbujala je k svežjšim prijemom, k odprtosti do delavca, k življenju, ki ga v naših časopisih večkrat primanjkuje. »Misliti global-

Miha Ravnik, predsednik ZSS na srečanju novinarjev v ZD.

no, delovati lokalno,« je njeno vodilo, ki bi ga veljalo osvojiti prav na vseh ravneh.

V razpravi smo se dotaknili tudi novega zakona o javnem obveščanju, ki bo tudi obveščanje v združenem delu postavil — kot kažejo predlogi — ob bok vsem ostalim nivojem. Predlog iz odbora za obveščanje pri RS ZSS pravi, naj bi poenotili tudi postopke pri ustanavljanju in poteku časopisa. Tako bi se le izognili odločitvam posameznih vodilnih struktur v OZD, ki samovoljno ukinjajo, v imenu stabilizacije, časopise in pri tem niti ne poskrbe za ustrezne druge medije obveščanja, kjer je nujen tudi element javnosti. Beseda je tekla tudi o čvrstejši vsebinski zasnovi naših časopisov. Prispevek na srečanju je pripravil tudi Peter Monetti s svojo raziskavo »Dejavniki učinkovitega obveščanja v OZD«. Zaključki tega dajejo vsem, ki smo zadržani za obveščanje v združenem delu, veliko nalog in naporov za naprej.

Da kovačeva kobila ne bi bila bosa, smo na srečanju imeli dnevni bilten. V sodelovanju z majhno skupino delavcev iz kranjske tiskarne Glas je izhajal v štirih barvah, nič manj pisana pa ni bila vsebina.

Sekcija novinarjev v OZD pri Društvu novinarjev Slovenije pa je imela dan pred začetkom srečanja svojo programsko volilno sejo. Iz poročil je razvidno, da se tudi na tem področju nekaj le premika. Pričakujemo pa večji posluš za obveščanje v OZD, v samih sindikalnih organizacijah znotraj kolektivov in tudi na občinskih sindikalnih svetih, kjer kaže, da se vloge tega še vedno ne zavedajo dovolj. Precej je bilo tudi pobud za funkcionalno in predvsem sprotno izobraževanje novinarjev.

Naj za konec dodam le še to, da se je srečanja udeležil tudi predsednik slovenskih sindikatov Miha Ravnik, ki je govoril o vlogi sindikata danes ter o vlogi tovarniškega tiska, tega pa se je dotaknil tudi predsednik SZDL Jože Smole, ki je orisal splošne razmere v Jugoslaviji in — tako kot Miha Ravnik — odgovarjal na naša vprašanja.

LIDIJA JEŽ

obvezno čtivo!

dobra obveščanost — ideal ali resničnost

Zaradi aktualnosti in poglobljenosti raziskave o dejavnih učinkovitega obveščanja v združenem delu povzemam po Delavski enotnosti razpravo, ki bo gotovo marsikomu med nami, predvsem pa tistim, ki so po svoji funkciji zadolženi za obveščanje, povedala marsikaj o tem, kako in kaj je pri nas. Kako naprej, kateri obliki dati še več poudarka, kakšne vsebine v kakšen medij, kam in kako razvijati obveščanje.

iz razprave o dejavnih učinkovitega samoupravnega obveščanja

Raziskave so pokazale, da so »bolje obveščeni delavci« v ozdih pa tudi zunaj njih tisti, ki so tudi bolj izobraženi, opravljajo zahtevnejše delovne naloge, prejemajo višje osebne dohodke, delajo v ugodnejših delovnih razmerah in podobno, skratka, njihov družbenoekonomski položaj je boljši od položaja »slabše obveščeni« delavcev. Toda pri samoupravnem odločanju bolje obveščeni niso v boljšem položaju zato, ker so bolj obveščeni, ampak nasprotno: ker so v boljšem položaju, so tudi bolj obveščeni. Zato od samoupravnega obveščanja v ozdih pričakujemo, da nadomesti zapostavljenost nekaterih skupin delavcev v ozdih in zgotavlja možnosti za enako pravno izražanje različnih interesov. Boljša obveščanost je torej povezana z bolj neposrednim vplivom delavcev na odločanja.

Raziskava samoupravnega obveščanja v 49 organizacijah združenega dela s področja gospodarstva je pokazala, da še ne moremo biti povsem zadovoljni z obveščanostjo delavcev. Manj kot polovica vprašanih, točneje 42%, je zadovoljna s svojo obveščanostjo, preostali pa pravijo, da dobijo premalo informacij ali sploh nič. Še vedno so s svojo obveščanostjo manj zadovoljni delavci z nižjimi stopnjami izobrazbe, mlajši, delavci, ki niso člani samoupravnih organov, izvajalci (niso vodstveni ali vodilni), delavci, ki delajo v izmenah.

(Nadaljevanje na 10. str.)

Delavce smo tudi povprašali, prek katerega sredstva (načina) obveščanja dobijo največ informacij o osmih področjih dela in življenja v njihovi organizaciji združenega dela: kje največ izvejo o proizvodnji oziroma delu, poslovnih rezultatih ter razporejanju in delitvi dohodka, delitvi sredstev za osebne dohodke, investicijah, delu samoupravnih organov, kadrovskih vprašanjih, družbenem standardu ter o delu sindikalne organizacije? Ali je to na zboru delavcev, v pogovorih s sodelavci, pogovorih z neposrednim vodjem ali na sestankih samoupravnih delovnih skupin? Ali o tem več izvejo, če berejo glasilo delovne organizacije, bilten, obvestila na oglasni deski ali poslušajo oddaje razglasne postaje?

Odgovori so pokazali, da dobijo delavci največ informacij na zborih delavcev (53% odgovorov) in v pogovorih s sodelavci (30%). Približno enako težo pripisujejo glasilu (24%), oglasni deski (23%) in pogovorom z neposrednim vodjem (22%). Sestanki samoupravnih delovnih skupin (9%), bilten (6%) in razglasna postaja (1%) igrajo manjšo vlogo pri obveščanju delavcev.

Ocene vloge posameznih načinov obveščanja in ocene »kakovosti« (razumljivosti, zanimivosti, resničnosti, in dolžine) informacij, ki jih ti načini (sredstva) obveščanja posredujejo, se v nekaj primerih razhajajo:

	Vloga pri obveščanju	Ocene kakovosti
— zbor delavcev	velika	slabše
— pogovori s sodelavci	velika	boljše
— glasilo delovne organizacije	povprečna	boljše
— oglasna deska	povprečna	boljše
— pogovori z neposrednim vodjem	povprečna	boljše
— sestanki samoupravne delovne skupine	majhna	slabše
— bilten	majhna	boljše
— oddaje razglasne postaje	majhna	slabše

Največje razhajanje je pri zboru delavcev, ki je najpomembnejši način obveščanja, a so delavci do njega najbolj kritični. Informacije v biltenu so bolje ocenjene.

Odgovori anketiranih delavcev kažejo na velik pomen, ki ga pri svojem obveščanju pripisujejo zboru delavcev. Domnevamo, da je to posledica bolj ali manj celovitih informacij o delu in gospodarjenju ter načrtovanju ob sprejemanju zaključnih računov in periodičnih obračunov, dodatnih informacij, razprave na zborih, ustne komunikacije, ki poteka na zborih ter večje pozornosti navzočih. Vendar pa s pripravo oziroma izpeljavo zborov delavci niso zadovoljni: informacije na (za) zboru delavcev so jim premalo razumljive, zanimive in resnične, njihova dolžina ni povsem ustrezna. Udeležba na zborih ni najboljše. Delavci, ki delajo na terenu, in delavci, ki

Po dopustih je rekreacija v tozdih ponovno zaživela. Posnetek je sicer od pomladi, nastal pa je v Temenici, gotovo pa ni nič manj veselo, zabavno in koristno tudi v tem jesenskem času...

delajo v izmenah, so prikrajšani za informacije, ki jih obravnavajo zbori.

Pri glasilu (časopisu) se je potrdila domneva, da ga potrebujejo velike organizacije. Gospodarska uspešnost organizacije ni pomemben pogoj za njegov obstoj. Glasilo ima pomembno vlogo pri obveščanju o drugih tozdih v delovni organizaciji in povečuje občutek pripadnosti kolektivu. Večjo vlogo pri obveščanju mu pripisujejo delavci, ki delajo v izmenah. Glasilo ima večji pomen tam, kjer ga prejemajo vsi delavci in kjer izhaja dovolj pogosto.

Z informacijami na oglasnih deskah so delavci zadovoljni, zlasti z njihovo dolžino. Ker pa kljub temu desetina delavcev ne bere obvestil na oglasni deski, sklepamo, da ponekod niso nameščene na mestih, kjer bi bile dostopne vsem delavcem. Premalo jih je v dislociranih delovnih enotah. Z informacijami na ogalsnih deskah se manj seznanjajo delavci, ki delajo na terenu.

Vodje (organizatorji dela) so za delavce pomemben vir oziroma posrednik informacij. Delavci si od njih želijo še več informacij. Na to jih je treba opozoriti in poskrbeti, da bodo sami dobro obveščeni. Večja vloga vodje pri obveščanju pomeni tudi večje zadovoljstvo z njim oziroma z njegovim načinom vodenja.

Samoupravne delovne skupine niso dovolj izkoriščene za obveščanje. Na njih premalo razpravljajo o zadevah, ki jih bo obravnaval delavski svet. Informacije, ki jih delavci dobijo na sestankih samoupravnih delovnih skupin, niso najbolj ugodno ocenjene, zato bi kazalo več pozornosti posvetiti pripravi in vodenju teh sestankov. To je še bolj pomembno kot število sestankov. Bilten ima pri obveščanju manjši pomen zaradi manjše naklade in vsebinske ozkosti (specializiranosti), saj kakovost informacij v biltenu ni slabše ocenjena kot v glasilu. Vloga

razglasne postaje bi bila nedvomno večja, če bi prek nje bolj obširno, vsestransko obveščali delavce o dogajanju v organizaciji, namesto da jo uporabljamo samo za posamična obvestila.

Delavci z nižjimi stopnjami izobrazbe so manj zadovoljni s svojo obveščeno. Ker ti dajejo prednost neposredni ustni komunikaciji (obveščanju prek zborov delavcev, sestankov samoupravne delovne skupine in razgovorov z vodjem), lahko z izboljšanjem teh načinov obveščanja dosežemo večjo obveščeno delavcev z nižjo izobrazbo.

PETER MONETTI

kvaliteta izdelkov je kot ogledalo

Kvaliteta izdelkov je eden bistvenih faktorjev, ki vplivajo na uspešno gospodarjenje. Osnovno načelo pri kreiranju kvalitete je, da je potrebno proizvajati izdelke le take kvalitete, ki zadovolji kupca.

Kljub temu da nam počasi le prodira v zavest tudi zahteva po kvalitetnejšem delu kot bistvenem elementu končnega uspeha, pa se pojem kvalitete v praksi še vedno prepočasto pojavlja kot deklarativna zahteva, ki jo odgovorni za kvaliteto v proizvodnem procesu podredijo zahtevam izpolnjevanja plana in rokov.

Eno bistvenih načel preprečevanja slabe kvalitete je načelo preventive in vgrajevanje kvalitete in ne samo vsakodnevno reševanje posameznih pro-

blemov. Skrbeti moramo za to, da bomo s sistematičnim delom probleme v zvezi s kvaliteto v proizvodnem procesu dovolj zgodaj spoznali in predvideli, nato pa celotni proces vodili tako, da do teh problemov sploh ne bo prišlo. Osnova je še vedno vgrajevanje kvalitete v izdelek, ki se začne s planiranjem kvalitete pri razvoju novega izdelka, nadaljuje z realizacijo teh zahtev prek zagotovitve ustreznega nivoja kvalitete vhodnih materialov, zagotovitve planirane kvalitete v procesu izdelave izdelka ter zagotavljanje izhodne kvalitete v skladu z zahtevami standarda ter dogovorom s kupci.

Osnovno načelo kontrole kvalitete je sodelovanje vseh služb DO in vseh aktivnosti v smislu stalne rasti kvalitete. Tu imamo vsi nalogo, da pri svojem delu pazimo, da ne prihaja do napak, če pe le pride, da te napake takoj odpravimo in zagotovimo, da se ne pojavijo več.

Nivo kvalitete zahteva kupec. Ker pa je to v daljših časovnih obdobjih spremenljivo, je zato lahko tudi nivo kvalitete spremenljiv, zato se tudi zahteve spreminjajo.

V proizvodnji je najuspešnejša preventiva delavčeva kontrola na stroju oziroma delovnem mestu, ker je prav delavec tisti, ki lahko najprej ugotovi odstopanja. Zato je prvi, ki je odgovoren za kvaliteto izdelave, delavec.

Za izdelavno kvaliteto izdelkov v proizvodnem procesu odgovarjata neposredni izvajalec in njegov nadrejeni, ne pa kontrolor, kot čestokrat mislimo.

Nivo kvalitete bo zadovoljiv le z vestnim delom vseh, ki sodelujemo v proizvodnem procesu, in je močno odvisen od podpore vodstva DO oziroma tozda. Ta pa ne sme biti le načelna, ampak konkretna.

MARICA PRAZNIK
Commerce

po poteh gorjanskega bataljona

Planinsko društvo Novo mesto organizira 29. 10. 1988 tradicionalni pohod po poteh Gorjanskega bataljona. Pohod je vsako leto v okviru praznovanja občinskega praznika.

Smer pohoda je: Javorovica — Miklavž — Pendirjevka. Hoje je približno 5 ur.

Odhod avtobusa z avtobusne postaje Novo mesto je ob 7. uri zjutraj, povratek okoli 15. ure.

Pridružite se nam!

MARICA PRAZNIK

moda nima meja

Od 3. do 6. septembra sva si s kreatorko bluz Ireno Bradač in Milanom Šterom iz prodaje ogledali sejem ženske mode Pret - a - Porter Feminin v Parizu. Predstavljeni so bili pretežno pomladanski modeli z novimi barvami in linijami.

Kolekcijo za naslednjo pomlad in poletje smo v Labodu že dokončali. Tudi med kupci je bila na zaključevanju lepo sprejeta. V primerjavi s tem, kar je pokazal pariški sejem mode, lahko rečem, da je naša, Labodova kreacija na liniji s tem, le nekaj aktualnih barv je v svetu še bolj intenzivno zastopanih: poleg črne in bele je vse bolj poudarjena lila (kot vijolice), vse niase zelene (od olivne do smrekovo zelene), vse barve začimb ter rdeča, ki se že nekaj časa pojavlja, tržišča pa še ni tako močno prevzela.

Prijeten je bil občutek, ko smo tako sredi modne prestolnice na zelo pomembnem sejmu mode dobili potrdilo za naše lastno delo. Lahko trdim, da smo v povprečju z našimi modeli povsem na liniji svetovne mode.

Barve, ki jih moda poudarja za naslednjo pomlad in poletje:

orientalska: oranž, rumena, tirkis, lila, petrol, močno zelena, olivno zelena, lešnik rjava;

podeželske: angleški colonialni stil, mešan z mestno eleganco z dosti svile,

čeprav polyester svile, tropske barve v kombinaciji z natur in vijoličasto eksotičnimi barvami: lila, oranž, smaragd zelena, topla rjava (barve kot začimbe), senf rumena svetlejša barva, vinsko rdeča; potem je v modi še zelo eleganten stil mode 30 do 40 let.

Zelo koketna moda s kompaktnimi in lepimi materiali, materiali lanenih otipov, batisti, svila. Poleg ravne linije je v modi za krila tudi »glokna«, razni pliseji in gubice. Zgornji deli lažjih kompletov so zelo romantični, nabrani rokavi, puli ovratniki, podložene rame, nekoliko ožje linije.

Blejzerji so zelo lepi, in sicer od karo vzorcev, črt do enobarvnih tkanin. Plašči A in X linije. Večinoma mehki, volneni, enobarvni moherji. Barve: lila od svetlejših do temnih tonov z raznimi kombinacijami rjavih barv. Pri plaščih je veliko celih ovratnikov, katerih modna linija je nekoliko krajša in glokna. Poleg lila barve so še: siva, črna, zelena, rjava moherji in rdeča.

V liniji mode se v tej sezoni ni mnogo spremenilo, razen linije **hlač, katere so zelo široke**. Dolžine modelov so kratke in dolge, spreminja pa se predvsem barvna lestevica.

V Zürichu, kjer smo nekaj ur čakali na avion za Zagreb, smo prosti čas izkoristili za ogled trgovin v mestu. Lahko rečem, da so bile že vse izložbe aranžirane v jesenskem stilu s prefinjeno eleganco, najsi so to: plašči, blejzerji in bluze, vse pa je skompletirano po barvnih tendencah.

Mislím, da smo polni idej za novo kolekcijo, ki je pred nami.

JELKA

po toči zvoniti je prepozno...

Tako nekako je izzvenelo razmišljanje v ponedeljek po Labodovem pikniku, ki ga je organizirala **Delta**. Piknik je bil uspešen, lepo organiziran »na višini«, pravijo. Toda ob vsem je ostal grenak priokus, kajti iz Novega mesta, iz »centrale« Laboda, kot temu rade rečemo, je bil obisk več kot samo slab. Od prvotno prijavljenih 60 udeležencev jih je bilo na koncu le 30. In to sama dekleta, brez vodilne ali vodstvene garniture, kot radi rečemo brigadirjem, direktorjem, vodjem... Večina jih je iz Ločne, nekaj iz Commerca in le ena sama udeleženka iz DSSS.

Slab občutek, ki se je deklet polastil ob odhodu iz Novega mesta, se je v Delti le še stopnjeval. Malce tavanja je bilo, predno so našli letališče, pa to še ni najhuje. Bili so predstavljeni, pa ni bilo med njimi uradnega pooblaščenca. Drugi tozdi so Delti prinesli simbolična spominska darilca, Ločna oz. kar Novo mesto, pa ni imelo ničesar. Gre seveda le za pozornost, za prijaznost, za katero ni bilo poskrbljeno. In najhuje — iz vseh tozdov so bile prisotne tudi vodilne garniture, od tu pa nič.

Piknik je zares nekaj prostovoljnega, toda za vodilne in vodstvene bi moral biti še kaj več. Je priložnost za navezavo pristnejših stikov, je vlaganje v odnose, je lahko tudi motivacija za nadaljnje delo. Torej je za nekatere udeležba na takih prireditvah že kar obvezna, če se že sami ne zavedajo pomembnosti tega.

Težko je padlo na »dušo« delavk iz Ločne tudi dejstvo, da se je brigadirska struktura dan pred tem dobila na svojem pikniku. Naslednjega dne pa so šle delavke same v Ptuj. Tudi ta delitev je žalostna... Je pa tudi za organizatorja precej neprijetno, če vloži toliko truda v to, da bi se zbrali Labodovi delavci, pa med njimi manjkajo najodgovornejši.

Dekleta iz Ločne so na ta ponedeljek izrazila svoje razočaranje in jezo. In vsi, ki smo jim prisluhili, smo se skesano vprašali, zakaj tako, zakaj ni bilo več organiziranosti, več poslušanja... Toda po toči zvoniti je prepozno... Čeprav ima vsak, ki bi tam »moral« biti, svoj vzrok — od tega, da je bila na ta dan v Novem mestu velika solidarna prireditev »Darujmo zasek«, kjer je bil občuten tudi Labodov delež, do tega, da so bili nekateri še na dopustu... Če naštejemo dve skrajnosti. Vmes pa... bi bil lahko tudi kdo v Ptuj.

Pri tej neprijetnosti pa ima svoje tudi »sindikalni« denar. Ponekod je šel za izlet, drugod za piknik. Pri denarju se pa vse neha, kot pravi stara modrost, in kar vse bolj velja. Toda čim je bila odločitev za piknik potrjena, bi morali udeležbo spodbuditi in jo v čim večjem številu tudi omogočiti.

Letos je prišlo na uredništvo precej planinskih pozdravov. Ta je s Češke koče nad Jezerskim.

dražji prometni prekrški

Novi zakon, predvideva 5- do 40-krat višje kazni.

Organi za notranje zadeve vztrajajo pri doslednem spoštovanju novega prometnega zakona, ki velja od 12. oktobra dalje, je bilo rečeno na tiskovni konferenci v zveznem sekretariatu za notranje zadeve. Po besedah načelnika uprave v ZSNZ Ivana Trutina sta od sprejetja zakonskega dokumenta minila dva meseca, kar pomeni, da je dal zakonodajalec dovolj časa za vse priprave, potrebne za uveljavitev tega zakona.

Brezvestni šoferji, ki jih je na naših cestah čedalje več, bodo morali poslej temeljito razmisliti, preden bodo naredili kak prometni prekršek, kajti novi zakon predvideva strožje ukrepe in strožjo kazensko politiko, ki bo od 5- do 40-krat dražja od sedanje.

Glavni inšpektor za prometno varnost Vibur Stupar je povedal, da je v prvem polletju v 70.700 prometnih nesrečah izgubilo življenje 2000 ljudi, medtem ko jih je bilo huje ali lažje ranjenih 27.000. Gmotno škodo cenijo na 96,3 milijarde dinarjev.

po Delu

obvestilo

Poslovni odbor naše delovne organizacije je povišal limit za nakup Labodovih izdelkov v naših prodajalnah s 30-odstotnim popustom. Odslej bomo lahko kupili oblačila s popustom do vrednosti **2.500.000 dinarjev**. Novost je tudi pri obročnem odplačevanju. Posojilo lahko vzamemo na 4 mesece s tem, da prvi obrok plačamo takoj. Za delavce Laboda in upokojenca velja, da lahko ob posojilu uveljavijo popust do 30 odst. le pri naku pu nad 250.000 dinarjev.

srečanje v moškanjih

Piknik v prirodi. Izlet s skupnim kosilom na prostem. To je bil moto srečanja 17. septembra 1988, katerega organizator je bil delovni kolektiv Delta.

Človek, del narave, kot družabno bitje, poln problemov in problemčkov si želi sprostitev, ki ga dvigne iz moreče vsakdanjosti. Kaj je lepšega kot srečanje sodelavcev v veselem razpoloženju. Za prijetno počutje je poskrbel ansambel Prerod z domačimi vižami, s poskočnimi polkami in valčki. Vključene so bile tudi družabne igre, srečelov in polet z letalom. Pri obloženi mizah z jedajo in pijačo je zaorila domača pesem in popestrila razpoloženje, saj vemo, da glasba in pesem plemenitita človeka in da sta neizčrpen vir duhovne kulture.

Osnovni ton srečanja je dal direktor tozda Delta, ki je pokazal in dokazal, da živi s kolektivom. Obisk vseh omizij, kramljanje s sodelavkami in sodelavci je vsekakor pohvale vredno. Organizatorju srečanja čestitke!

MAKS BRAČIČ
PTUJ

zahvala

Najtopleje se zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem za pozornost, ki so jo izkazali ob smrti mojega brata Slavka Pouheta. Še enkrat hvala za venec in za pozornost!

JUSTI KEBELJ
Commerca Novo mesto

šopek modrosti

Redka je sreča, ki se ne spremeni v peno, ko jo natančno premislimo.

Pogum je do konca spoznana odgovornost

Kar je v eni deželi resnica, je v drugi laž.